નાજની પઠાન

નો કીસ્સો.

ઉરદુ જબાન ઔર ગુજરાતી હરફોમેં.

છપાનેવાલે ઔર પ્રસિદ્ધ કરનેવાલે,

છોટાલાલ છગનલાલ.

બુકસેલર—ઠે. રીચીરોડ અમદાવાદ.

આવૃતિ ૨ જી. પ્રત ૨૦૦૦.

અમદાવાદમાં

ધી માર્તંડ મુદ્રાલય પ્રેસ ઠે. રતનપોળ મરચીપોળમાં

પટેલ. ભીખાભાઈ છગનલાલે છાપ્યાં.

સને ૧૯૧૫—સંવત ૧૯૭૧

કીંમત એક આનો.

નાજની પઠાનનો કીસ્સો.

સના હમ રબકુ હે દાયમ; કિયા જીસને પેંદા સુખી ખાસો આમ,
વો સફાદો ગફારો એજત તઆલા, વો રજાકો ખાલીક વો જુલ જલાલ;
ખલકમેં ઉજાલા મોહોમદ રસુલ, હુવા દીન જીસકા બકાપર કબુલ,
ખલીફે મોહોમદકે હે ચાર ચાર, અબુબકર સીદીક હે યાર ચાર.
દુયમ યાર ઉનકે હે આઝમ ઉમર, અદલકે ઉપર જીસને બાંધી કમર,
સુયમ યાર ઉસમાન હેગે વલી, સુઆગતે સાહેબ હે ચારમ અલી;
હસન ઓર હુસેન હે નબીકે રતન, બીબી ફાતીમાકે વોહેં જાનો તન;
જેને આલો અસબાબ ઉપર તમાંમ, નુજુમ ઉનપે રહેમત હોહકી મુદામ,
ઉનકા સનક ખાના હમીદ ફકીર, દુઝખમેં ઉસીકે હો હે દસ્તગીર,
સના બાદ બોલું મેં દીગર બયાન, બનાઉ ચાર શહેરમાં હીંદી જવાન
હકીકતકું જાહેર કરૂં મેં અયાન, હીજાગે મિજાજકા બોલું બયાન;
સુનાઉં મેં એક શહેર સુરત બંદર, જો બસતા તાપીકે કીનારે ઉપર.
કિનારેપર શહેર બસતા હે ખુબ, અજબ વહાંકે લાગુ હેગા સો રૂપ,
દો રસ્તે હવેલીયુંકી હમેંગી કરતાર, અજબ શહેર બસ્તા હે જ્યું ગુલઝાર.
વહાં લોગ આતે હે હરઠારકે તરી ઓર ખુસ્કી દરીઆ પારકે;
જો મક્કા મદીના હો દેહા બંદર, તી જારતકુ આતે હે સુરત બંદર,
કે મુખાવો જીહાવો થીના પટન, ઉસે છોડકર વહાં કીયા હે વતન,
કે પુરબ વ પછમ વ દખન તમામ, કે દિલ્હી ઓર લાહોર કાસ્મિર તમાંમ
કે તે લોક તુરકી ઓ રૂમી તમામ, હે હીંદસીંધ હાંબારકે બીજાપ્યાં,
કે બહોત ખલ્ક હૈ વહાંગુજરાતકી, હૈ એસી ખલક વહાં સોહર જાતકી;

વતન છોડ અપના વહાં રેહ ગયે, વો સુરત બંદરમે જાકર રહે,
બશિઆહર વ બહેનુકુ ભી લેકે તઈ, ગયે છોડ ફીર યાદ કરતે નહીં.
વતન છોડ આપના કીયા વહાં કરાર, ભાઈ ઓર ભેનુ સતે દીલ ઉતાર
સુનો યહાં બોલું મેં દીગર બચા, હકીકતકુ જાહેર કરૂ મેં અયાં;
બયાન અબ સુનો, તુમ સબી કાન ધર, હિંદુ બહોત બસતેહે સુરતબંદર
બડે માલદાર ઓર તું જાર હે, કે ફિર ઓનો હામાનકે યાર હે
હુસેન ઓરતું સો હે બે સુમાર, જરીનેકે કપડે ગલે બીચ હાર,
નાગર જાતમેં હે નિહાયદ જમાલ, હુશનકી તારાપતમેં રોશનહી લાલ
હિંદકી રસમ હે બવકતે ફજર, ન્હાનેકુ આતી હયે તાપીકે ઉપર;
ઉનમેંશે એક નાજની ખુશ શીનલ, નથી શહેરમેં કોઈ ઉસકી મીશાલ
જરીનુકે કપડે વો પોશાક પેહેન, લટક નાર ચલતીથી જયુ હુર એન
પેશાનીકે ઉપરથી ટીલા ધરે, ઉસે દેખ ઉડતે જનાવર પડે.
ચંદનકાં ઉજલા ઉસી પાસ ગોહન, ડાલે અપને ગલેમે વોહ માલા મોહન
દો લબ લાલ લાલીમેં લબરેજ થે, ગોયા શાહેદોશ કરમે જથે,
કે દંદાન ઉપરથે મોતી જડે, ઉજલા ઉસીકા જમીનપર પડે.
અજબ સીરકે ઉપર બડે બાલ થે, સુરત ગાલ ઉસકે અજબ બાલથે
ચશમ ઉશીકે થે દો આહુ મિશાલ, લતાફતમે થી ખુબ સાહેબ જમાલ
પાઉ બીચ ઝાંઝરકી ઝમકારથી, ગુજર ઉસકે આગે ગીરફતાર થી.
બકસ પાંજદાકી થી ઉસકી ઉદાર, જવાનો કે દીલમે થા ઉસકા ગુજર.
નિકલ ઘરસે જો આતી અગર, કે જયુ ચાંદ પુનમકા આવે નજર.
સુંદર નાજની જબ નીકલતી બહાર, ઇશકબાજ ઉસપર થે કરતે નજર
અજબ નાજની ખુબ સાહેબ હુસેન, લટક કર ઉઠતી વો અપનાં સુરત.
નિગાહકે બાતહ જવાના નિતલ, દેખે બાહાર આકાર [illegible]
દેખે બાગ બંદેવ બાંકે તમામ, નજરકે આતે વહાંપર [illegible]

પઠાન એક વહાં દેહલીસે આયા વહાં, વો નાજનાશ દીલીકી લગાંવહાં
સુંબેદારકે વો શો ખીદમતમેં આયે, નજર શીકાર ગોગતા. લાય.
જી નવાબને ઉસકી તાજી મુકી, ઉતરતેકો બનગા સુદિલીમકી.
પઠાનને જાય ઉસીની તકરાર, દો માલે ઉપર ચંદરોજ સુમાર.
વો રસ્તે હાજર સેર કરતા નીકલ, કે કોઈ રોજ પીછે ગેલી એક શીક.
તભી ખાનને દીલમે યેહ કી ફીકર, કે નહાનાંકુ જાતી હલ તાપી ઉપર
ફસાદ કરકે પીછ ઉસીકે ચલા, ઉસી નાજનીન નદીપે મીલા.
જો રસ્તેમે વો નાજની ખુશ શીકલ, ચલી આતી આશકકુ કરતી કતલ
વો પંજાકા ઝમઝર બજતી ગલી, વો આશકકે દીલકુ જલાતી ચલી.
પઠાન નાજની દેખ તાપી ઉપર, અકલ હોશ ઉસકા ગોઆ સારગસર.
પાંનીપર વોર કપડાં ઉતારને લગી, હુશન નાજ અપના બતાનેલગી.
ઉસકા ખાઉસા ચલે શીરપુર જરીન, જુદાકર બદનસે દખા બજરમીન.
જીકમખા જો અતલસકા કસકસ થા, સીને પરસે કર દુર નીચે રખા.
લીબાસ તન ઉપર કીયા અગ જુદા, જમીન ઉપર ગોયા જ્યું કે ઉગા ચંદા
સીના થાઉસીકા સેમખમલી, મીશાલ બીલ્લા મખમલ બીચ સોનેકે બાલ
દાપી રમનાસીને કે ગુરજાર થે જેસે બીચ બાગુકે અનાર થે.
વો અપને બદન સોંબી કપડાં ઉતર, નંગે શીર અપસકો કરી એક બાર
નદી બીચ જાકર નાવાને લગી, અપને શીરકે બાલો ભીગાને લગી.
પઠાંન દેખતે તલ મસાને લગા. બીરાહ બીચ દીલકું જલાને લગા.
નદીકે ઉપર ખાન જાકર ખડાં, નજર નાજનીપર નીગાસે ધરા.
દેખા ખાન ઉસકુ દીવાના હુવા, અકલ હોશ ઉસકા રવના હુવાં.
[illegible] શમાકુ પવન જબ [illegible], શમા ઉસકે હાથુમે રહે નહી સગા.
નાચ આદમીકા ચમેક મીસત, કર આદમકુ બશક બે અકલ.
દીવાના હુવા દુખ ઉસકા જમાલ, ન દેખી જગમે ઉસીકે મસાલ.

પઠાન અપના દીલમાં કીયા યે ફીકર, કે ઈસ નાજનીસે કરૂં કુછ હુનર.
ઉસી વક્ત વો નહાકર ચલી, અંદર ઉસ જવાન કે લગી તલગલી.
ઉસી પાસ જાકર કીયા એ અરઝ, કએ નાજની સુન તુ મેરી ગરજ.
ઉસી પાસ જાકર કીયા એ અરજ, કએ નાજની સુન તુ મેરી ગરજ.
દરદ દીલકા મેરા સુનાઉ તુજ, 'સીના ખોલ અપના બતાઉ તુઝે.
સબી દીલકી બાતાં કહું મેયે તાલ, કેઅયે નાજની તું હે સાહેબ જમાલ.
મેરા દીલ તેરે પર હુવા હે ભવર, તેરે બીન એકતાં મે જાઉં કીધર.
તુજે છોડ મુજકો તો જાના નહી, મુજે દીલ લગાના કીસીસે નહી.
તુ હે કીસીકી લડકી મુઝે દે બતા, મેરા ઓર તેરા જી હુવા એકથા.
હય તુ શાહજાદી વયા હય પરી, તેરી નેન દેખ મેં જાદુભરી.
પ્રસકકા તું ડાલી ગલે બીચ દામ, અકલ હોસ મેરા લુટાયા તમામ.
દીયા દીલકું મેં મેરે તુજપર ફીદાં, પલક એક તુમસેના રહુંગા જુદા.
મેરા આજ તુજસે પડા તરામહય, તેર દેખ ! મુજકો આરામ હે.
ગનીમત તેરા બોલના એક સુખન, તેરે બોલનેપર ફીદા જાનો તન.
હું વહુને બુલબુલ તેરા બાગકા, નીશાંના હે દીલપર તેરા દાગકા.
યે સુન નાજનીને દીયા યુ જવાબ, શેરસે હોકે બોલી નબીશું શીતાબ.

જવાબ નાજની.

અરે તુરત તું જા ઈહાથી પરો, મુઆ તું મુંને ક્યાં મલ્યો.
કે તેરા બેગખાનને જો પડશે ખબર, જાશે જીવ તારો ન રહેશે વકર.
તારો કેડો લઈને જા ઘરે, ઈહાં નહી કારજ તારો સરે.
નીકલ જા ઈહાંથી મુવાં તું તુરત, નહીં તો નદીમાં તું થાશે ગરક.
કારો કેડો મુક તું એ મુરખ પઠાન, નહીં તો તારો જશે આજ પ્રાણ.

સવાલ પઠાન.

પઠાનને કહા નાજનીકુ પુકાર, તુઝે દેખકર મેં હુવા બેકરાર.
[illegible] જાન મેરે તેરે હાથમેં, હે [illegible] મેં તુઝકું [illegible].

ન કર બદોત ઈસવાઈ અબ્બે ગુલ બદન કીયા હૈ ગા તુઝ પર મેરા જાનો તન
તેરે પાસ કરતાહું મૈં ઈલ્તેમાસ, ન કર મેહેર અપનેસે મુઝકો નિરાસ
સીતાબીસે બોલો તુમે એક સુખન, કે મુઝ નીમ બીસ્મીલકું હોવે અમન

જવાબ નાજની.

કહુ છું જવાદે તું ક્યાંથી પીઠાન, સમજ કેમ એસી થયો છે અજાણ.
જો તમ બેગમાન છે શેહેરનો નવાબ, લુટાવશે તને ને કરશે ખરાબ.
ગધેડે ચડાવી તને મુકશે, તારી મુછ તોડી ગોમાં મુકશે,
જગતમાં માન તારો રેહેસે નહી, સાંભો તને કોઇ કહેસે નહી
તું ક્યાંનો છે રેહેવાસી મુરખ પઠાણ, જશે જીવ તારો ન રેહેશે પ્રાણ.

સવાલ પઠાન.

સુરશી હોકે બોલા ગજબશે પઠાન, નહી જાનતી મુજકુ તું એ અજાન.
તું ઉસકી હીમાયત મત મુજે બતાવ, કે નવાબજી મુઝકો હુવે જાતના.
તું બાતે જો કરતી સબી શેખી, વો ક્યા બસ્મ તોડેગા મુજ ટાંકી.
મુજ જાન જાનેકી નહી કે ફીકર, યહાંસે તે જાઉંગા તુજકુ પકડ
તું સુન નાજની મુજકું મરના કબુલ, બીરાદરી જીંદગાની સો ભુલ.
ખુદા અગ રખેગાં સો મેરી શરમ, તું હોજા શીતાબીસે મુજપરે કરે
મૈં આશક હુવાહું સો તેરે ઉપર, ન જાઉંગા હરગીઝ તુજે છોડકર.

જવાબ નાજની.

કહો નાજનીને અરે બે ખબર, તું કોડીશ માથું હું જાઇશ ઘર,
મારો કેડો પકડીને જાઇશ ક્યાં, તેમ બેગમાન છે જો મુગો યહાં
એવી વાત સાંભળશે મારો નવાબ. તને લુંટીને લેશે કરશે ખરાબ.
મારો બાપ મારે જ પકડી ખબર, તું થઇશ ભુંડે હાલે બેવકુફ.

સવાલ પઠાન.

સવાર [illegible] તમીજું પઠાન, સુનેગા અગર બાપ તેરા બખાન
[illegible] બાત [illegible] હે તું નાજની, [illegible]

તેરે બાપકી હે તોહોત બદ શીકલ, અબલ દેખ ઇસ્કુ કરૂંગા કતલ;
અરે નાજની સુન તું મેરા સવાલ, તેરા બાપ તોડેગા બગલકા બાલ
નહીં ડરના તેરે બાપસે હું મે, તેરા બાપ ન આયગા મુજ લખકસે;
ખુદાયે ક્યાં હિંદ સો હે જુલ જલાલ, ભરૂશા ઉસકા મુજે કુલ હાલ
તવા કર મેરા હે ખુદાકે ઉપર, ન જાઉંગા હરગીજ તુજે છોડકર
મગર છોડ ચલ અબ યહાંસે સિતાબ, ઇશક બીચ તેરે હુવાહું ખરાબ,
જલા મતમું આશકકુ અયે બેવફા, જમાનમે આશકકુ કુછ નહીં નફા
જલીયા જો લયલીને મજનુંકુ સુન, તો લેલી વ મજનુ હુવે એક તને
આખર લેકે લેલીકુ મજનુ ચલે, કે માસુક લેલીસે મજનું મિલે.
જેસે નુંર ભાનુમે મેહેની નવાલ, મેરે બાદ માશુક લેતા સંભાલ
મહમદ થા આરીફ ઓર ઓરલાનું હુકીમ ઓર આરીફ હુએ મુસ્તકીમ
ફના કર આપસકુ ફના કર ઉસે, બડા બીચ બાસીલ વે દોનુ હુવે
એસી બાદ આશકને માશુકકો, પીલે હે વે આખર હમ આગોશકો.
જમાનેમે અકકુશ હેગા અજબ, એશા કયું તુ મુજકો હે કરતી ખરાબ
કે આખિરકે દીન પરશુ કરલે નજર, સખત હુઇ કીયામત તુકી જગો ફીકર
કિયામત સબુકે ઉપર આયગી, જહનમસે જગાઓ તુ પાયગી
જલેમે જહનમમે સબ કાફરાં મુસલમાન જહનમમે પાવે અમાં
ઇસી વાસ્તે તુજકો કહેતા હુ મે, મુસલમાન હોજા તુ દીલજાનસે
હુવાહુ દીવાના તેરી ચાલ પર, નજર નાજની કર મેરે મેરે હાલપર.
તેરા બાગલા જો મેં ખુશ ખુલ હુવા, અકલ હોશ અપના દીવાનાહુવા
તેરે ચુલફી પોહોચી મગજમેં હજાર, ફસો દામ તરેમે ઓ એકબાર

જવાબ નાજની.

તુ મેરા ચયોક ઓ મુરખ [illegible], [illegible] મેરી [illegible] ઉ [illegible]
મુરખ તુ તારી [illegible], [illegible] હે ઉ હિંદુ [illegible],

હિંદુ જાતમાં છે શો મોટો ધરમ; નાગર જાત છે બધામાં ઉતમ.
ધરમ છે અમારો બધામાં સરસ, મુરખા કેમ જાણોછો અમને નરેસ

સવાલ પઠાન.

કહા તબ પઠાણને કે સુન નાજની; કહું મેં તુજકો સુન પદમની.
તુમારા ધરમહૈ સબુમેં ખરાબ; જહનમે તુજકુ શો હોગા અજબ.
નાગર જાત હૈગી બોહોત બદ શરમ; કે બેપીકે લેતીહૈ દામોંદારેંગ.
નહી કામ એસા મુસલમાનમેં વો કરતેહે નેકી સો હરકામમેં.
કે દુનીયાકી દોલત હૈ બરબાદ કે હદબાકી દોલત હે હમેશાં કુશાદ.
સુંવર હોકે તુજ પરસો આયા હુ મે; વરે પર સો માયા લગાયા હુમેં
સજન વરા નેનુકી લાલી દેખે, દીયા દિલબ તેરે સો હાથુમે દેંક.

જવાબ નાજની.

સુના નાજનીને યે દે કરકે કાન; હયા મુંકી ઘેલો થયો છે પઠાન.
અરે આન સાંભળ તું મારી અરજ, સનેપાત છે યાકે બાજો મરદ
હકીમ છે શેહેરમે તબીબ પુછ તુ; ઓસડ દેશે તને સનેપાતનું.
સાચી વાત કહુ છું શાલ્યો જાયરે, નહીતો માથુ તારૂ ઉડી જાયરે.
તું ઘેહેલો થયોછે ખરે એ અકલ, ફરીછે આજ તારી માથાની કલ

સવાલ પઠાણ.

કહાતબ પઠાનને સોહે બેહજાબ, કિયા તેરી મોહોબતમાં મુજકો ખરાબ
ગઈ પાસ તેરે હે મેરી અકલ, અરે નાજની દેખ તેરી શીકલ.
શીકલ દેખે તેરીમે ખુશખુશ હુવા, તેરે સાથ લાગી હે દીલકી મચા;
ભજન આવે તુજસે વો લબખીરકર, આશક હોંવે રાજશો તકદીરકર
દીખા આજવ મેં ચોહી હોવેગા, જ્યાદા ન કમ ઉસમે કુચ હોવેગા.

જવાબ નાજની.

તેરે બાત આપણી કુરો નહીં; હું જાણું છું ભગવાન મોટા ભાઈ.

તેતો લાજ રાખે છે માહરી ધણી, કે મહાદેવ જેવો છે મારો ધણી.
ન આવવાની હું છું તમારા હાથમાં મુરખ તુ ચાહગો જા તારી વાટમાં
તેને માટે કહું છું તને એક વાત, ખરાબી તુ ન કર પઠાન નેક જાત
મારો સસરોજી છે ઘણું કામી વાબ, નહી ઉનમેં તાકત કેગોલે જવાબ

સવાલ પઠાન.

તુ બસ કર બાનઅયે નાજની, તેરે બાપ સસરાશે ડરતા નહી
તેરા બાપ સસરા ન યહાંકા નવાબ નહી ઉનમેં તાકત કે બોલેજવાબ
અજાબુસે ઉસ્કે ડરતા નહી, બિના મોત કોઇબી મરતા નહી
મરૂંગા અગર જો મેં કહી રજા વલેકીન તેરેશે ન હુંગા જુદા
મરૂંગા તો તુજકોબી લેજાઉગા, કે પનચારન હોકર શે જલ પાઉંગા
ઈશક બીચ મરનાહે મુઝકો કબુલ, તો આશકકા મતલબ શો હોવેહુસુલ
મરૂંગા જો તેરે ઇશકકે બીતર, તો હોગા મેરા કામ સબ ખુબતર
મે પરવાના હું તુજ સમાકે ઉપર જાન દુંગા મગર.
તેરે પાસ મરનાહે મુઝકો સવાબ, વયા તુજકુ યહાંશે લે જાઉગારીતાબ

જવાબ નાઝની.

અરે ખાન એવી ન કર વાતને, ન કર વાત એવી તું કેસર કને
કેસર નામ ઉપરથી કેટલા જુવાન, સુરત શેહરમાંથી ગયો છે પરાંત
કેસરને તમે આજ જ્વા દીયો; દયા હોય દીલમેં તો સમજીયો

સવાલ પઠાન.

જાફરખાન બોલા તું સુન અયે પરી, તેરી બાત મુજકો લગી ખુશતરી
તેરા નામ કેસર સુના આજ મેં, કે જાફર વ કેસર એક જાત હય;
કેકે વાહ વાહ નામ કેસર તેરા, બીફરખાન હે ના ઇશાન મેરા;
કેસર જાફરોને દોહું એક હે, તુમારા હમારા મજહબ એક હય;
[illegible]

મેરે સાથ અબ તુમ રીતાબી ચલો, કમરા મેરી તુમ ન ઝગડા કરો.
કસમ ખાકે મેંચ હે તબ હાસ્કુ, ઉસી તરફ અપને સનો ખાતકુ
કુસર જાફરાની ગુલે શેલ ઉનાર, ગલે બીચ રખુંગા કરકે સિનગારે
સદા મેરા દિલકા તું દીલદાર યાર, અરે જાફરાંની ગુલાબહાર

જવાબ નાજની.

સમો રાખ મુરખ તારા હાથને; આભડછેટ લાગે છે આગ જાતને,
તાપી પુન મેલું છું હું આજથી, નાહાવા .સ આવું નદીનું લાજથી
લાગે લાજ મુને એવી વાતમાં, બાલક છું કુંવારી નાગર જાતમાં

સવાલ પઠાન.

કહાતબ પઠાનને કે સુન કાન ધર ખુશીતોરે દિલમેં નઝર તું રાકમે
નાહાનેકું આવે હે તેરી ખુશી, કે બીચ હે તુજકુ નાહાના ભલા;
આસી મોહોલે મેરીને ખાશે હમામ, નિલાવે તુજ આબ કરકે ગરમ
બાંદી ભરકે પાની નિલાવે તુજે, મુલકોં બિહાલે ઝુલાવે તુજે
કે હોજ વાડી હે મેરે મોહોલકોં, હેંગા બાગ બાડી શો ખુશ હાલમે
તહાં ઘરમાં લોંડી સુનો યાર હે, સદા તેરી ખીજમતગોં હાજર રહે

જવાબ નાજની.

બળ તારી લોંડી બળે તારૂં ઘર, અટરમી સુવા તું અરે બેખબર.
બળે તારો ખુદાને બળે તારો હરમ, મુકી લાજ તે તો થયા બેશરમ
લોંડી હરમ તારી ખતા ન પઠાન, મારો કેડો મેલી દેઓ બદગુમાન;
નાગર જાતમાં છે એવી શરમ, નદીમાં નાહાવાનો મોટો ધરમ
નદીમાં નાહાવાને હું આવતી, વિપત પડશે માથે હું ન જાણતી;
કુંવારી છું બાળક [illegible] જાણતી, કુળીઆમાં છું મોટા ઘરબારની.

સવાલ પઠાન.

[illegible] જાતકી હયા શરમ [illegible]
[illegible] નિચાન
[illegible]

કતલ કરકે ઉનકે પીછે મેં મરૂં, એ મરનેકુ આયા અભી ક્યા ડરૂં.
એસી જાપે મરતા મુઝે હે કબુલ, કીયા હમકુ તેરેને મુજકુ મલુમ.
યાકીન મુંઝે હરગીઝ ન છોડુ તુઝે, તેરે સાથ મરના હોસો હોગા મુઝે

જવાબ નાજની.

હરી નાથ પ્રભુ ને વાકો પઠાન, કમ્મરમાં કટારી ખભે છે કમાન
ધરમનાથ મહાદેવ આશાપુરી, વીપત પડશે એવું હું ના જાણી
અરે ખાન સાંભળ તુ માહારો જીકર, મેં પુજ્યા છે દેવોને મોટા પથર
તેણે લાજ રાખી તે મારી ધણી, વીપત મુકાવે એવા છે ધણી
એવી વાત જાણુ તું શું આવશે, માથુ મારૂ પલકમાં કપાઇ જશે
તેને માટે કહું મુજને મુક તું, એવાં કામ ભુંડાથી ચુક તુ

સવાલ પઠાન.

દિયા તબ પઠાનને સોચું કર જવાબ, હિંદુકુ મુસલમાન કરના સવાબ
સીતાબીસે કલમાં નબીકા કહો, ફરા મોસ દિલમે જરા ન રહો
મુસલમાન હોવે તો પાવે સરક, કુફરે છોડ આવે નબીકે તરફ
તેરે બાપ સસરેકી મત કર ફીકર, મેરે ઘરકી અંદર તું ચલ અયેસકર

જવાબ નાજની.

નાગરની જો હું છું ચંપેલી મોહન, મુસલમાન તમે છો હમ્માના કઠન
અલક હોશ તમમાં એ દેખી ધણી, તમે છો મોટાને હું છું માની
ફીદા છે તારા પર એ મારો પઠાન, કરૂં આજ કુરબાન મારો જીવ જાન
અરે ખાન સાંભળ તું માહારી અરજ, પછે અભી તુમ ન કરના હરજ
એવી વાતનો તમે કોલ દીયો, તે કુરબાન છે તમપર મારો જીવો

સવાલ પઠાન.

કહા તબ પઠાનને કે લે કોલ તું, સિતાબીસે કલમાં અભી બોલ તું
તેરી બાત મુજકુ સબી હે કબુલ, ન ભીખ તેરીકુ ન ભાઇયાં ભુલ

કસમ મુઝકુ ઉસકી જેને વાહીદ ખુદા, દુજે ઉનકુ હઇ જે નબીમુસ્તફા
મે બીન તુંજ કીસીસે ન યારી કરૂં, ખુદા અઉર નબીસે હમેશાં ડરૂં
કીયા કૉલ હરગીઝ પીછે નાફીરૂં, ખુદા અઉર નબીસે હમેશાં ડરૂં.
જીને અરસ કુરશી સીતારે કરે, બનાકર ઉનુમે વોસારે જડે
ઉસીકે મઇ ફરમાનસે ન ફીરૂં, મેંઇ નામે ખુદાપર કુરબાન હું.
કહી બાત સુંન નાજની ખુશ હુઈ, મીયાં તારી ઉપર હું જ મુઈ
તમારી એ ચાદર ઓઢાડો મુને, મંગાવી ડોલી ને બેસાડો મુને
મુસલમાન કરો આજ તુમ, મેલ્યો આજથી મેં મારો ધરમ
તમામ મુલ્લાંને તેડાવો તમે, મુસલમાની શરતો બતાવો મને
પઠાનને એક વહી હબસી ગુલામ, સુનો તુમકે ઉસ્કા થા યાકુબ નામ
પઠાનને સો યાકુબકું યું કહા, સીતાબીસે આખુનજીકો બુલા
કહો જાકે આખુનજીકો સલામ, બજા અરજ કરના એ મેરા તમામ
વો યાકુબ વહાંસે રવાના હુવા, શીતાબીસે આખુનજી પાસ જા
કહા ઉસ્કુ બાવીંદકા અવ્વલ સલામ, બેજાસર ગુજસ્તા કિયા સબકલામ
ચલો વહાંસે જલદી હો મુલ્લાં મજુર, બી હમારાહ યાકુબખાંકે હજુર
બેજવાકે આબ બેઠી અહીં, બયાન સબ સુનાયા હે ઉસ્કુ તસી
અગર હોઇ જો જતનો ઇસલામ પર, મેં લાઉં ઉસીકો મુસલમાન કર
મદદ તુમ કરો ઉસ્કી ઇશીયાનપર, એ આદત હે જાતી સો ઇમાનપર
મુસલમાન હોતી હે દિલજાનસે, વો ચહાતી હે નીસ્બત બાદરખાનસે
બાદરખાન ઉપર વે કુરબાન હે, સાબત દીન ઉસ્કાભી ઇમાન હે
કહા તબ નવાબ હે મુલ્લાં કે તઇ, કે સાબીત હું મેં બી ઇસ કામેઇ
મુસલમાન કરતા જીસે હે નવાબ, ઈસ કામ અંદર નરખા હીજાબ
[illegible] કરે [illegible], સેહેરસે ઉનકુ મેં કરના હુવા નીકલ
[illegible] આખુન [illegible], કહે બી તેહીમે મેરી [illegible]

સિતાબીસે જાકર કરો કાર ખેર, ન કર તુમે કાર નેઝીમે દેરે
યે સુન બાત આબુદ વહાંસે ચલા, જાફરખાંસે આકર ખુશીમે મીલા
સુરત શેહેર સ્વારીમે ફેલી ખબર, ઉંટા ઉસ ચરચા સુનાં ઘર બઘર
પીછે ફાયરા સબ શહેરકે તમામ, જાફરખાંએ લડને લગેલા કલામ
પાનુ ઔર નાગરમે ઝગડાં લડાઇ, ફિર હોંકે લશકેર ખડા
ઇધરસેં એ નાગર ઉધરસેં પઠાન, સીપામેને લશકર લગાઇ નીશાન
લડાઇકું જાકર મેદાનમે, ખડે જાકે મેદાનમે હો સામને
કરી દેખ મુસલમાનકુ ભાગે કુફાર, કિયા જાકે સરકારમે યુ પુકાર
કહાં જા ઉન્હુંને સો દરબારકુ, હમારી અરજ સુન એ સરકાર તું
સુરત શહેરમે થયો છે જુલમ, મુસલમાનુ યહના કરે છે હુકમ;
મુસલમાન એવા અકારા થયા, બધી જાતિ હીંદુ નમાલા થયા.
હમારે રખાનો યહાં છે ધરમ, કજામાં ન આવેરે દીલનો મરમ
તબી ઉનકુ એસો કહાહે નવાબ કે કયા જુલમ હે તુમપે કહેદો સીતાબ
હમારે શહેરમે જુલમ નહી સુર, તુમારે ઉપર કયા હુવા માજરા
રેજાસે આપમકે જે લાને યકીન, મતા જે કરે તો દો હોવે લઇનિ
સબ દિનોંસે દિન હે મોહંમદકા સચા, ઇસીમેં આયા યકીન વો બચા
મના કયુ કરે જે મુસલમાન હે, અગર ઉસકા સાબીત જે ઇમાન હે
તમારી વો લડકીકુ પુછો તમે, જુલમ ઉસકે ઉપર કીયા હે કીને
વહાંસેભી આમે વે કરતા બ્યાહ, બેઠા જાકર ઘરસેં વોહો રૂપાયા
ભી સુહાં ગફુરને નિકાહ તબ પઢી, મતા લેવે રબી ખાનગી હાંસીલકુ
સીરો પાજરીકીભી ઘોડા મગા, બહોત માલો જર ઉસકુ દીગર દીયા
સવાર કરકે ઘોડેપે રૂખશત કિયા, સુબાબત ખુશીસેં રવાના હુવા
શેહેરકુ કિયા મીજબાની ઉન્હે, બને શાદીમાં નાહે સુરત મુને
સદર હે મુસલમાન અનપર ઉતમ, વે હામીદ કિસીકુ હુકર દેખ તમ

કીસ્સા નાઝરીકા સુનાયા અમલ, કિયા ઉરદુ ઉપરસે સેને નકલ
બનાયાહું મઈ કિસ્સા બડા શોખસે, લહાતન નજાકતકે પુર ઓકસે
લિખા ફરકુ આગે મેને સો સો અંજારને, રાહીને મુબારક સો રમજનમેં
જો તારીખ રમજાનકી થી બીસમી, વો થી નેક સાયત સુનો એકદીન
એ હામીદ બસ તું તો બકવા ન કર, પુરા કર તું કિસ્સા અભી જુદતર
ન કર ઉસ્કે આગે જરા તું કલમ, નબીપર તુમ ભેજો દરૂદો સલામ
વો હામીદકી કઝમે સુનો જાદ ભુન, વો ઉસ્કી સો અંજારમેં, બકેનયુ
કિસ્સો નાજની પઠાનનો તમામ પુરો.

ગઝલ મુનીસતી.

બાહાર આઇ ભીદે બાદયે ગુલ ગુલસે પઇમાન રહે લાંખું
બરસાંકી તેરા આબાદમેં ખાન, ઉસી રખકે પરીપર જાન દેતા હું
મે દિલવાન અદા જીસ્કી હે બાકી તીરછી ચતવન ચાલ મસ્તાન
બને કયું હમારા ઉસ પરીપે કરશે વારાન વો બેપરવા સોકાઈ
વો સંગી દિલમેં દિવાન. ૩ હમે આના મિલે થયુ કરતેરી માહ
ફીલમે જાનાના મેરી સુરત ફકીરાન તેરા દરબાર બાર થાહાત ગુ
જય યારબ ગમસ્તમે હુવાહે કીસશ સબીકા કે શાબે ઝુમતી હ ના
લયે ગુલ ભુમ હે મસતાન બતા એશમાં એ બજમે હુસેન વોહે કઈ
સી દીલસોઝી તુજે પરવા નહી ઓર જાંનદે જલ જલકે પરવાના
ગીજાયે કત બોલે દેખકર મજનુકા, મયતકા યે નાસી મગર યા
બસકી સુકમા બાદુ ઇરાન.
ચલો બસ ચલકે લોગે રાત કમ હઇબાન સુકી ભુલકે ફટાંકો આના
જાનુમ રખકે બાબુકે માન
હમાર બઢર ગુમારે બેયતકુ, સોહરા હઈ સહેરમે, કોઈ સુનતા
નહી બાબ લેલીખકર મજનેકા અફસાન

એ કયા બગૈ સહરાબ મુજાય ઉવજ પડતાં હઈ બાહુસે દીવમેં
સદ સાક ચારેગેસુવે જાનકા હરસાના
યે દુનીયા જો હઇ યાદ રોજે હે, ગનીમત હેગલી મત હરકાંઈ દમ
મેંન શાકી હઇ ન સીસારે પઇસાના
ગે દુનીયા જો હઇ યાદ રોજે હે, ગનીમત હેગલી મત હરકાંઇ દમ
મેંન શાકી હઇ ન સીસારે પઇસાના
અલફિં હાલ કયા તુંમસે મેં અપને દિનો, ઇમાનકા ફકીરે મસ્ત હુ
મુતે હમેરા મહજમુ હસરા દાનં.

કીસ્સો નાજની પકનનો તથા ગજલ મુનેસની સંપુર્ણ.

ગજલ પરચુટન.

બાદ મહમદે ખુદા વહાનો તે રસુલ
કે કીસી વકતમેં કરી હરમ;
હમ સફરી ચાર શખશથે બહામ
એક દરજી થા એક થા નજાર,
એક બહેદથા ઔાર એક સુનાર;

સબ સફરમે અજીબાતે પાકર,
વારદ એક શેહેરમે હું એક જાકર.
થાજે ચોરીકા વહાં બોહોત ખતરા,
કોઇ દમ ભરમ સબકો શોતાથા;
ના રાજાનીએ બસકે વોહ ભીહાન,
તો ઉનુને કહા એ ખાકે કસમ.
સામસે લેકે આજ તાબ સહર,
જાગે બારા એક એક પેહેર;

તાકે જાના રહેવ કુછ અસબાબ.
મુરત અદહો ગએ વોહ કેહકે શીતાબ.

તમામ પુરી **સમાપ્ત.**

જાહેર ખબર.

કીસ્સાહાજી મંગલોરીઆ	૦—૨—૦	મોજે જાદીસ્ની વીગેરે	૦—૧—
કીસ્સા શાહે રૂમ	૦—૨—૦	કીસ્સા સીપાહી જાદા	૦—૧—
કીસ્સા સાહેરૂમ	૦—૧—૦	કીસ્સા સોદાગર બચ્ચા	૦—૨—
કીસ્સા બુલ્બુલે સાજ	૦—૪—૦	ઇંદ્રસભા ચીત્રવાળી	૦—૨—
કીસ્સા લાલ ગોહર	૦—૨—૦	કીસ્સા સાહેબમન	૦—૨—
દુરાએ ગજુલઅસ્સા	૦—૧—૦	નાજની પરીઓકા કીસ્સા	૦—૧—
કલ્બુલ મુસાસા	૦—૧—૦	ગુલા બીટીકા કીસ્સા	૦—૧—
સુબોહા રીતારા	૦—૩—૦	મોરન ભગતકા કીસ્સા	૦—૧—
સખાવતનામા	૦—૧—૦	ગોપી મરીયમકા કીસ્સા	૦—૨—૦
મદાતનામા બીબીફાતમકા	૦—૧—૦	બખી [illegible]કા કીસ્સા	૦—૧—
મહેનબી અને ખાહેરબુલ	૦—૨—૦	ગુલશનમને બેસ્તાન	૦—૧—
સાદીનામા બીબીફાતમકા	૦—૧—૦	મજમુએ વનીનામા	૦—૧—
મજમુએ મુનાજાત	૦—૧—૦	ગુલઝારે માતમ	૦—૧—
સકરાત નામા	૦—૨—૦	ઇમામે હુસેન માતમ	૦—૨—
મજમુએ મદહાત	૦—૩—૦	હાતમતાઈકા કીસ્સા	૦—૮—૦
મજમુએ નજ મુઆત્રીયા	૦—૨—૦	લેલી મજનુકા કીસ્સા	૦—૧—૦
નુર નામા	૦—૧—૦	જવાહર હીંદી	૦—૮—૦
ચાર દુરવેસકા કીસ્સા	૦—૫—૦	તર. ખુશ્બાત	૦—૨—૦
શાહેજાદા શાહેપરી કીસ્સા	૦—૨—૦	જંગનામા મોહમદ હનીફકા	
જેતુન મોહમદ હનીફકા	૦—૨—૦	કીસ્સા	૦—૮—૦
તમીમ અનસારીકા કીસ્સા	૦—૨—૦	જંગનામએ હજરતઅલી	—૪—૦
બાલી ગોરીનો કીસ્સો	૦—૧—૦	જંગનામા ઇમામહુસેન	૦—૫—૦

આ શીવાય વારતાઓ તથા નાટકો તથા પુસ્તકો વીગેરે ગણી જાતની ચોપડીઓ હમારી પાસેથી મળશે માટે સ ગ્રુહસ્થો તથા વેપારીઓને ખબર આપવામાં આવે છે કે હમો વ્યાજબી ભાવે મોકલીશું માટે એક વખત મંગાવી ખાતરી કરશો.

બુકસેલર—સરફઅલી ફીદાભાઈ.
ઠે. રીચીરોડ મુ. અમદાવાદ.